

ks. Eugeniusz Ziemann SCJ
Odpowiedzialny za formację stałą

PROGRAM FORMACJI STAŁEJ NA 2018 ROK
„UBÓSTWO INDYWIDUALNE I WSPÓLNOTOWE
W MISJI MIŁOSIERDZIA WOBEC UBOGICH”

Tegoroczny temat formacji stałej jest poświęcony zagadnieniu „Ubóstwo indywidualne i wspólnotowe w misji miłosierdzia wobec ubogich” i stanowi kolejny etap realizacji programu Zarządu Generalnego Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego, nakreślonego przez XXIII Kapitułę Generalną pod hasłem „Miłosierdzie. Ślady Boga”. Obecna faza jego realizacji odnosi się do problemu ubóstwa zakonnego w relacji do „Śladów miłosierdzia z ubogimi”. Według wskazań szczegółowych na tym etapie formacji należy poddać refleksji osobistej i wspólnotowej dwa wymiary ubóstwa zakonnego – przyjęcie go jako relacji między członkami zgromadzenia i wspólnotami oraz wejście w ubóstwo osobiste, aby wzrastać w solidarności z tymi, którzy znaleźli się w potrzebie.

Ewangeliczna rada ubóstwa, stanowiąca jeden z trzech filarów konsekracji zakonnej, nie może być poddana personalnej interpretacji w realizacji tej wartości ewangelicznej, która prowadzi do osiągnięcia doskonałości życia chrześcijańskiego. Podczas gdy ślub ma przedmiot ściśle określony przez prawo kanoniczne oraz własne ustawodawstwo instytutów życia konsekrowanego, to rada ewangeliczna rozciąga się na to wszystko, czego dotyczy ubóstwo zakonne. Ubóstwo, jako jedna z ślubowanych rad ewangelicznych, stanowi punkt wyjścia i zobowiązanie dla osoby konsekrowanej do praktykowania tej rady w całej jej rozciągłości w relacjach osobistych i wspólnotowych.

Ubóstwo ze swej istoty wywołuje skojarzenia negatywne, gdyż odnosi się do jednostek lub zbiorowości ludzkich doświadczających problemów materialnych, duchowych, moralnych, jakiegoś niedoboru lub braku oraz niemożliwości ich zaspokojenia, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym. Natomiast w ujęciu pozytywnym jest świadomym dystansem osoby konsekrowanej do zależności od dóbr materialnych, aby móc wzrastać w życiu duchowym.

Mając na względzie wielorakie aspekty ubóstwa, zwłaszcza w ujęciu teologicznym, należy stwierdzić, iż jego istotą jest wyzwolenie ludzkiego serca od nieuporządkowanych przywiązań, aby osiągnąć królestwo Boże. Ubóstwo ewangeliczne w życiu osób konsekrowanych winno się przejawiać w codziennym postępowaniu i stylu życia, zwłaszcza w kontekście funkcjonowania wspólnoty, zależności od przełożonych w kwestii używania dóbr, a także świadomego ograniczania swoich potrzeb materialnych w zakresie ich posiadania i używania.

Współczesna mentalność zakonna ma problem z akceptacją ducha ubóstwa, co przejawia się postawą roszczeniową, narzekaniem na brak niekoniecznych do życia dóbr materialnych oraz brakiem wspólnotowej troski o funkcjonowanie domu zakonnego przez braterski podział zadań i obowiązków służący dobru wszystkich. Wydaje się, że powodem takiej postawy jest odrzucenie zasady wyrażonej w stwierdzeniu – minimum konieczne, a nie maksimum dozwolone.

Cechą charakterystyczną ducha ubóstwa jest styl życia, który powinien unikać przesadnej troski o potrzeby ciała oraz charakteryzować się rezygnacją z dóbr niekoniecznych – podejmowaniem postu, znoszeniem braków i niedogodności. Walorem ducha tej rady ewangelicznej jest dyspozycyjność i pracowitość, unikanie lenistwa, dobre wykorzystanie czasu, wrażliwość na biedę innych.

Przykładem tak rozumianego ubóstwa ewangelicznego jest Kościół apostołski, w którym wierni wyrażali przynależność

do wspólnoty w łamaniu chleba, modlitwie oraz dzieleniu się dobrami (por. Dz 2,42-47). Ten styl życia, przejęty przez cenobitów, a następnie przez powstające rodziny zakonne, nadawał sens ich konsekracji zakonnej. Człowiek potrzebuje dóbr materialnych i nie może się ich całkowicie wyzbyc, aby realizować określone zadania. W przypadku osoby zakonnej rezygnacja z nich jest jednak możliwa, a nawet konieczna, ponieważ potrzeby materialne związane z pełnioną misją ma zapewnić wspólnota. Stąd też realne i duchowe oderwanie się od dóbr materialnych stanowi uwolnienie od trosk doczesnych w celu spokojnej pracy zakonnika. Posiadanie zaś koniecznych środków materialnych nie może być pozbawione zgody położonych zarówno w wymiarze zewnętrznym, jak i wewnętrznym.

Korzystanie z rzeczy materialnych w duchu ubóstwa zakonnego winno być inspirowane poziomem życia ludzi biednych. Środowisko, w którym funkcjonują osoby konsekrowane, stanowi dla nich często wyzwanie w celu kształtowania modelu i stylu życia zakonnego – całych wspólnot i poszczególnych zakonników przez pracę, która jest znakiem ubóstwa oraz solidarności z ludźmi biednymi. Niestety, współczesny model ubóstwa wspólnoty zakonnej daleki jest od ideału ewangelicznego. A przecież bycie wśród braci i sióstr potrzebujących stanowi istotę tej rady ewangelicznej. Miłość Kościoła do ubogich znajduje w osobach zakonnych najbardziej wymowny wyraz, zwłaszcza przez praktykowanie uczynków miłosierdzia co do duszy i co do ciała. Postawa ta nie może być zwykłą filantropią. Osoba konsekrowana, podobnie jak Jezus, staje się uboga, aby ubogacić innych przez niesienie im pomocy.

Idąc za nauką II Soboru Watykańskiego, trzeba podkreślić, iż nie tylko poszczególne osoby konsekrowane, ale całe wspólnoty są zobowiązane do praktykowania ubóstwa w wymiarze zewnętrznym oraz duchowym (*Perfectae caritatis* 13), gdyż między ubóstwem poszczególnych osób konsekrowanych

a ubóstwem wspólnoty istnieje ścisła zależność. Autentyczne ubóstwo indywidualne wywiera wpływ na ubóstwo całej wspólnoty. Jeżeli wspólnotę tworzą jednostki silne, to wyciskają one znamię na stylu ubogiego życia wspólnoty. Ale może być też odwrotnie, kiedy skumulowany hedonizm jednostek osiąga we wspólnocie swoje „burżuazyjne” potrzeby, oderwane od kontekstu życia społeczeństwa.

Konstytucje księży sercanów w n. 52 stanowią: „Będziemy w tym uczniami Ojca Dehona, który zawsze troszczył się, by być obecnym pośród ludzi swoich czasów, zwłaszcza najbiedniejszych: tych, którym brakuje środków, sensu życia i nadziei. Dla nas, tak jak dla niego, zobowiązanie ubóstwa ma oznaczać ofiarę całego naszego życia w służbie Ewangelii”.

Kolejny zeszyt formacji stałej w naszej prowincji podejmuje problematykę ubóstwa w aspekcie ogólnym, jak i właściwym Zgromadzeniu Księży Najświętszego Serca Jezusowego. Zaprezentowane artykuły i przemyślenia, przygotowane pod kątem biblijnym, ogólnozakonnym, prawnym i społecznym, stanowią inspirację do osobistych i wspólnotowych przemyśleń.

Obecny rok formacji stałej wpisuje się także w rok programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce, przeżywanego pod hasłem „Jesteśmy napelnieni Duchem Świętym”. To także rok znaczących dat w historii zgromadzenia: 175. rocznicy urodzin czcigodnego sługi Bożego o. Leona Jana Dehona i ogłoszonego przez ojca generała Heinricha Wilmera roku „Zranionego serca”, który będzie trwać do uroczystości Najświętszego Serca Jezusowego 2019; 140. rocznica założenia zgromadzenia przez czcigodnego sługę Bożego o. Leona Jana Dehona oraz 90. rocznica osiedlenia się sercanów w Krakowie-Płaszowie.

Zawierając nasze życie zakonne – osobiste i wspólnotowe miłosiernej miłości Jezusowego Serca, przyłgnijmy do Jego rany, abyśmy mogli czerpać obficie ze źródeł zbawienia. Niech Niepokalane Serce Maryi, wrażliwe na każdy wymiar ludzkiego ubóstwa, pobudza nas do osobistej refleksji nad realizacją

tej rady ewangelicznej w osobistym i wspólnotowym życiu w perspektywie solidarności z najbardziej potrzebującymi.

Terminy rekolekcji i spotkań formacyjnych w 2018 roku

REKOLEKCJE

1. **Zakopane:** 7-12 stycznia (misjonarze)
2. **Stopnica:** rekolekcje ignacjańskie (Stopnica)
3. **Stopnica:** 9-14 kwietnia
– ks. Tadeusz Bańkowski COI
4. **Stadniki:** 20-25 sierpnia
– o. prof. Pawliszyn Mirosław CSsR
5. **Kluczbork:** 8-13 października
– (ewangelizacyjne) ks. dr Sawa Przemysław
6. **Zakopane:** 15-20 października
– o. Ryszard Bożek CSsR
7. **Zakopane:** 22-27 października
– o. Ryszard Bożek CSsR
8. **Kluczbork:** 19-24 listopada
– ks. Eugeniusz Zarieczny MIC

SPOTKANIA FORMACYJNE

1. **Zakopane:** wiosenny zjazd „młodych księży”
2. **Warszawa:** 6 maja (możliwość skorzystania z noclegu z piątku na sobotę)
– ks. Eugeniusz Zarieczny MIC
3. **Stopnica:** 8 września
– ks. Eugeniusz Zarieczny MIC
4. **Warszawa:** coroczne spotkanie misjonarzy krajowych
5. **Kraków:** pielgrzymka Prowincji do sanktuarium Matki Bożej Płaszowskiej